

Savezni sekretar
za poljoprivredu
inž. *Ivan KUŠTRAK*

POLJOPRIVREDA U OPĆENARODNOJ ODBRANI

Poljoprivredna proizvodnja u općenarodnom odbrambenom ratu predstavlja izuzetno značajnu komponentu sposobnosti i spremnosti našeg društva za otpor i suprotstavljanje agresiji, pošto je organizacija otpora, njegova žilavost i istrajnost direktno zavisna od snabdjevenosti faktora odbrane poljoprivredno-prehrambenim proizvodima. Neizvjesnost u pogledu varijante, vrste i dužine trajanja rata, zavisnost visine rezervi od mogućnosti izdvajanja određenog većeg dijela nacionalnog dohotka, kao i mogućnosti uvoza kao izvora snabdjevanja u ratu, zahtijevaju što razvijeniju poljoprivredu kao najvažniju prehrambenu i sirovinsku bazu zemlje. Kako naša zemlja, uzevši u cjelini, raspolaže prirodnim i društveno-ekonomskim uvjetima za znatno veću, ekonomski i društveno racionalnu proizvodnju poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, proizilazi da bi napore cjelokupnog društva trebalo usmjeriti ka povećanju poljoprivredne proizvodnje i podsticanju takvog stepena priprema za rat koji će garantirati sigurne izvore poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u snabdjevanju oružanih snaga i stanovništva. Visoko razvijena poljoprivredna proizvodnja daje takođe snažne osnove za industrijalizaciju zemlje, a time i brži razvoj i izgrađenost sistema odbrane, odnosno njegove cjelokupne materijalne pretpostavke, uključujući i sredstva za vođenje oružane borbe. To, uz obezbeđenje takvih materijalnih rezervi hrane, koje će biti dovoljne za uspešno, pa i dugotrajno vođenje općenarodnog odbrambenog rata — čini našu opću nezavisnost potpunijom i onemogućava miješanje drugih u našu nacionalnu suverenost i pravo na sopstveni put u razvoju socijalističkog samoupravnog društva.

Sve ovo jasno govori o značaju, mjestu i ulozi poljoprivredne proizvodnje u sistemu općenarodne odbrane, dajući joj prvorazredno mjesto u općim pripremama naše zemlje za odbranu.

PROCJENA UVJETA POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE U RATU

Cjelovito sagledavanje problema poljoprivrede u ratu je nemoguće i nepotpuno, bez procjene uvjeta za ovu proizvodnju.

Osnovni uvjet za normalnu proizvodnju u poljoprivredi je obezbjeđenje mehanizacije. S obzirom na realne mogućnosti upotrebe zaprega, zbog, s jedne strane sve veće mehanizacije procesa proizvodnje i, s druge, zbog sve manjeg broja proizvođača opreme i sredstava za rad sa zapregama, sve strukture društva moraju posvetiti veću pažnju ovom problemu.

Normalan rad mehanizacije zavisiće od dobro organizirane službe za remont mašina i rezervnih dijelova. Remontnim radionicama i snabdijevanju rezervnim dijelovima treba posvetiti posebnu pažnju, jer će u ratu ovo biti mnogo teže, a zamjena novim mašinama skoro nemoguća. Zato bi organizacije udruženog rada, u zajednici sa društveno-političkim zajednicama, ovom problemu trebalo da posvete punu pažnju, tako da mehanizacija ima što manje gubitaka zbog remonta ili rezervnih dijelova.

Za mehanizacijom iz poljoprivrede imaju potrebe i oružane snage. Ako se ima ovo u vidu, kao i stvarne mogućnosti zamjene mehanizacije sa zapregom, neophodno je utvrditi potrebe u mehanizaciji za poljoprivrednu proizvodnju i oružane snage, i naći najpogodnija rješenja u raspodjeli.

Preko obezbjeđenja potrebne mehanizacije za rad u ratu, sve organizacije udruženog rada i nadležni faktori koji se bave ratnim pripremama u poljoprivredi bi, radi lakšeg snabdijevanja, mogle poduzimati određene mjere u standardizaciji, unifikaciji i tipizaciji mašina.

Važan faktor poljoprivredne proizvodnje danas u miru a i u ratu je snabdjevenost reprodukcijom materijalom. S obzirom na značaj ovog materijala i načine obezbjeđenja, organizacije udruženog rada i društveno-političke zajednice treba da ga obezbijede najmanje za jedan vegetacioni period. Proizvodnja kvalitetnog sjemena, u ratu će biti jako otežana, zbog specifičnosti proizvodnje i nemogućnosti primjene najsuvremenije tehnologije. Zato bi organizacije udruženog rada, koje se bave proizvodnjom ovog materijala i nadležni orga-

ni društveno-političkih zajednica, trebalo da pristupe izučavanju ovog problema i preduzmu odgovarajuće mjere radi obezbjeđivanja dovoljnih količina i dalje reprodukcije kvalitetnog sjemena.

Sredstva za zaštitu i hemizaciju su takođe važna za proces proizvodnje. S obzirom na ratna dejstva, gubitke i otežan transport u uvjetima rata, industrijska proizvodnja neće moći obezbijediti dovoljne količine ovih sredstava. Zato bi kao minimum ratnih priprema, organizacije udruženog rada i društveno-političke zajednice morale obezbijediti ova sredstva, kao i u slučaju reproduktionog materijala, najmanje za jedan vegetacioni period, održavati ih i obnavljati.

Problem radne snage u poljoprivredi, sa stanovišta kvalifikacije i starosne strukture, veoma je aktuelan, a naročito u okviru organizacija udruženog rada koje se bave proizvodnjom poljoprivrednih dobara. Stručnjaci, visokokvalifikovani i kvalifikovani radnici u ovim organizacijama su u većini slučajeva mlađi ljudi, a time i predodređeni za mobilizaciju u oružane snage. To su, uglavnom, lica koja rade sa mehanizacijom (traktoristi, kombajneri i vozači), pa bi ove organizacije morale sa nadležnim organima narodne odbrane riješiti ovaj problem, prvenstveno radi zadovoljavanja najneophodnijih potreba organizacija udruženog rada. Pošto će jedan dio kvalifikovane i visokokvalifikovane radne snage biti zahvaćen mobilizacijom u oružanim snagama i na drugim ratnim zadacima izvan poljoprivrede, kao zamjena za mobilisanu radnu snagu (traktore, kombajnere i vozače) u radnim organizacijama i društveno-političkim zajednicama mogu biti angažirani žene, omladina i jedan dio pensionera sa odgovarajućim stručnim kvalifikacijama. Ovu radnu snagu moguće je još u miru obučiti i pripremiti za rad sa mehanizacijom u ratu.

Zaštita bilja i biljnih proizvoda danas je veoma važan faktor u obezbjeđivanju što većih prinosa u poljoprivrednoj proizvodnji. Otuda je naglašen značaj službe koja se bavi problemima ove vrste i u ratu. Ona će u ratu imati povećane i posebne zadatke, jer će njen rad biti suočen sa mnoštvom problema zaštite bilja i biljnih proizvoda.

Obezbjedenje zdrave stoke, suzbijanje i iskorjenjivanje stočnih zaraznih bolesti i higijenska kontrola namirnica animalnog porekla u miru veoma su važne djelatnosti koje osiguravaju normalne tehnološke procese u proizvodnji i obezbjeđuje higijenski i kvalitetno ispravne namirnice za ishranu. Ratni uvjeti i potrebe još više će potencirati ulogu i zadatke veterinarske službe, što zahtijeva ozbiljne napore za osposobljavanje ove službe za rad u ratu.

Uspješno vođenje odbrambenog rata u svim uvjetima zavisi i od materijalnog obezbjeđenja. Otuda je i politika stvaranja društvenih rezervi u miru jedno od ključnih pitanja uspješnog ostvarivanja koncepcije općenarodne odbrane. Treba reći da dosadašnja politika rezervi nije bila dovoljno usklađena sa koncepcijom općenarodne odbrane i njenim zahtjevima.

Stvaranje većih rezervi poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u skladištima isuviše opterećuje nacionalni dohodak. Imajući ovo u vidu i mogućnosti poljoprivredne proizvodnje, najracionalniji način stvaranja rezervi je putem povećanja poljoprivredne proizvodnje uopće, a naročito na onim područjima koja su od posebnog interesa u odbrani zemlje.

Koncipirajući ovakav stav, Savezni sekretarijat za narodnu odbranu, Savezni sekretarijat za poljoprivredu i Savezna direkcija za rezerve prehrambenih proizvoda su razradili i Saveznom izvršnom vijeću predložili Program stvaranja rezervi u živoj stoci na brdsko-planinskom području za potrebe općenarodne odbrane, kojim bi se obezbijedio siguran izvor u snabdijevanju ovim proizvodima. On će, pored zadovoljenja potreba općenarodne odbrane, utjecati na brži rast dohotka, veću tržišnost i usporavanje migracije stanovništva iz ovog područja. Ovim programom se predviđa za narednih pet godina stvaranje novih 125.000 tona mesa.

Ovakav program stvaranja rezervi i njemu slični za druge poljoprivredno-prehrambene proizvode obezbjeđuju veću spremnost društva za odbranu i sigurnost u snabdijevanju poljoprivredno-prehrambenim proizvodima.

KOMPARATIVNE PREDNOSTI POJEDINIH POLJOPRIVREDNIH PODRUČJA

Usvajanjem mnogih regulativnih dokumenata iz oblasti poljoprivrede na svim nivoima našeg društveno-političkog i društveno-ekonomskog sistema, utvrđeni su, pored sistemskih rješenja i osnova privređivanja u ratu — i osnovni pravci kojima bi trebalo ići u radu na ratnim pripremama i koji bi predstavljali polazne osnove za izradu planova odbrane. Takođe su dati i pravci pristupa procjeni uvjeta i mogućnosti, mjere pripravnosti na kojima treba raditi, sadržaj plana odbrane i način utvrđivanja pojedinih dokumenata.

Ostaje, međutim, da se u narednom periodu planovima i drugim dokumentima detaljnije preciziraju obaveze i zadaci svakog u izvršavanju postavki koncepcije općenarodne odbrane, a naročito sa

stanovišta komparativnih prednosti pojedinih poljoprivrednih područja i grana.

Ovo utoliko prije što postoje mnoga otvorena pitanja o kojima se mora postići dogovor ako želimo dobru pripremljenost poljoprivrede i njenu efikasnost u izvršavanju zadataka. Ova pitanja se najprije odnose na neriješen sistem finansiranja odbrane, kadrovsku osposobljenost organa koji rade na tim pripremama, nadležnost oko izvršenja određenih zadataka i vremenski period u kome bi se potrebe odbrane podmirivale iz rezervi.

Jugoslavija spada u zemlje sa relativno velikim kapacitetima za proizvodnju poljoprivredno-prehrambenih proizvoda. Ova proizvodnja se može razvrstati na izrazito poljoprivredna područja, koja su većim dijelom periferno rasprostranjena, i na ona područja poljoprivredne proizvodnje koja se nalaze u centralnom dijelu zemlje sa nešto manjim mogućnostima proizvodnje, ali i većim komparativnim prednostima u proizvodnji određenih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda.

Izrazito poljoprivredna područja imaju velike mogućnosti u proizvodnji osnovnih biljnih i stočarskih proizvoda, ali njihova periferna rasprostranjenost i blizina granica upućuje na to da se ne možemo osloniti isključivo na izvore poljoprivredno-prehrambenih proizvoda iz ovih područja. Ova područja bi u slučaju agresije na SFRJ vjerovatno bila izložena jačim dejstvima neprijatelja, pa čak i privremenim zaposijedanjem teritorije.

Otuda, angažiranje raspoloživog ljudskog faktora i materijalnih sredstava društva u razvoju poljoprivredne proizvodnje na brdsko-planinskom području treba da bude sastavni dio naše ekonomske politike i politike razvoja poljoprivrede. Koncept razvoja ovog područja treba usmjeriti ka iskorištavanju komparativnih prednosti za razvoj određenih poljoprivrednih proizvoda i čitavih grana poljoprivredne proizvodnje. Ovo područje koje obuhvata 70% cjelokupne državne teritorije i na kome živi $\frac{2}{3}$ ukupnog stanovništva Jugoslavije je izvanredno značajno u odbrani zemlje i njegove ekonomsko-odbrambene mogućnosti će usloviti vođenje dugotrajnog i iscrpljujućeg odbrambenog rata, što je i koncepcijom općenarodne odbrane utvrđeno.

Kada govorimo o mogućnostima razvoja poljoprivredne proizvodnje treba istaći da brdsko-planinsko područje Jugoslavije može, više nego što je to sada slučaj, da bude značajan rezervat hrane stočarskog porijekla, prije svega mesa, mlijeka i drugih proizvoda.

Isto tako, brdsko-planinsko područje može biti značajan rezervat hrane voćarskog porijekla, naročito šljiva, jagodičastog i bobi-

častog voća, šumskih plodova i sl. Pored ovog, na ovom području se može proizvoditi više povrća, a prije svega krompira, jer postoje izvanredno povoljni uslovi. Ako ovome dodamo da u ukupnoj vrijednosti poljoprivredne proizvodnje brdsko-planinsko stočarska proizvodnja čini 48%, lako se može izvući zaključak o mogućnostima poljoprivredne proizvodnje ovog područja.

Koncepcija općenarodne odbrane se zasniva ne samo na prostornoj, već i vremenskoj dimenziji vođenja rata. Želju agresora da za kratko vrijeme pokuša da okrene tok rata u svoju korist moramo onemogućiti nametanjem dugotrajnog i iscrpljujućeg rata i onih oblika otpora koji će njegovu tehničku superiornost u početnom periodu rata neutralisati. Naše mogućnosti da ovo ostvarimo su, prije svega, u ljudskom faktoru, ali i u mogućnostima koje pruža prostor naše zemlje, a posebno njegov brdsko-planinski dio. Zato razvoj optimalne materijalno-tehničke baze i materijalnog obezbjeđenja odbrambenih snaga i stanovništva za ratne potrebe u miru mora biti briga cijele zajednice.

Brži privredni razvoj brdsko-planinskog područja uopće, a osobito poljoprivredne proizvodnje, ima poseban značaj u materijalnom obezbjeđenju odbrambenih snaga našeg društva, jer će se pretežan dio zadataka u odbrani zemlje izvršavati na ovom području.

DOGOVOR O RAZVOJU POLJOPRIVREDE

Mi se danas nalazimo u središtu jedne, slobodno se može reći, velike društvene akcije za unapređivanje naše poljoprivrede. Uspjeh ove akcije garantira, prije svega, povoljna društveno-politička klima, stvorena aktivnošću Saveza komunista Jugoslavije, naročito poslije IX kongresa i 1. konferencije SKJ, koja je bila posvećena razvoju socijalističkih samoupravnih odnosa u poljoprivredi i na selu. Takvom kursu, u posljednje vrijeme, doprinosi i akcija SKJ na sprovođenju Pisma druga Tita i Izvršnog biroa, kao i pripreme za X kongres SKJ.

Sasvim je izvjesno da uspješno možemo razvijati proizvodnju i socijalistički preobražaj naše poljoprivrede i sela, jedino pod uvjetom ako dosljedno budemo sprovodili načela naše agrarne politike. Osnovni stavovi Saveza komunista Jugoslavije i opća politika prema poljoprivredi i selu jasno su definirani, ali je uvijek aktuelno pitanje šta činiti da se ta politika efikasno ostvaruje, kojim sredstvima, sistemskim rješenjima i sl.

Zato je i IX kongres Saveza komunista Jugoslavije istakao potrebu da se nađu trajnija sistemska i druga rješenja, kojima će se

doprinositi stabilizaciji uslova privređivanja u poljoprivredi na principima i odnosima utvrđenim u reformi i u skladu sa dugoročnijom razvojnom politikom i uvjetima na domaćem i vanjskom tržištu. Takođe je na 1. konferenciji Saveza komunista Jugoslavije naglašeno da je za uspješan i stabilniji razvoj proizvodnih snaga u poljoprivredi i društveno-ekonomskih odnosa na selu i u poljoprivredi nužno utvrditi dugoročnu politiku i program razvoja na samoupravnoj osnovi.

Razmatrajući realizaciju odluka IX kongresa i 1. konferencije, Predsjedništvo SKJ je donijelo konkretne zaključke o tome da je potrebno postići međurepublički sporazum o zajedničkoj politici dugoročnog razvoja agroindustrijskog kompleksa i sistemskim rješenjima za uspješno ostvarivanje utvrđene politike.

U razradi ovog zadatka odgovarajući organi federacije i socijalističkih republika i socijalističkih autonomnih pokrajina pripremili su materijale o kojima je sprovedena široka diskusija u krupnijim organizacijama udruženog rada, asocijacijama poljoprivrednih organizacija, društveno-političkim organizacijama i društveno-političkim zajednicama. Ti materijali su poslužili socijalističkim republikama i socijalističkim autonomnim pokrajinama da ostvare Dogovor o razvoju poljoprivrede, koji sadrži tri osnovna dokumenta.

Osnovi politike dugoročnog razvoja poljoprivrede i sistemski uslovi za njenu realizaciju konkretiziraju našu koncepciju o društveno-ekonomskom razvoju poljoprivrede i socijalističkog preobražaja sela. Utvrđena je potreba da se u narednom periodu ostvari ubrzani porast poljoprivredne proizvodnje, uz izmjenu strukture, u skladu s promjenama u strukturi potrošnje. S tim u vezi predviđeno je da se u razdoblju do 1985. godine ostvari stopa rasta proizvodnje od 2,8%, a u tom okviru na društvenom sektoru od oko 6%. Pri tome se računa sa bržim razvojem industrijskog načina proizvodnje u poljoprivredi, uz optimalno korištenje raspoloživih resursa i rezervi u ekonomiji rada.

U okviru navedene stope rasta proizvodnja treba da bude orijentirana na zadovoljavanje domaće potrošnje svih proizvoda za koje imamo potrebne društveno-ekonomske uvjete, kao i na povećanje te proizvodnje za izvoz.

Povećanje proizvodnje, na osnovu ove politike, treba da se ostvari intenziviranjem proizvodnje na postojećim površinama oba sektora — i na društvenom sektoru proširenjem njegovih površina, kao i proširenjem odgovarajućih drugih kapaciteta, odnosno većim povezivanjem individualnih gazdinstava sa društvenim sektorom u različitim oblicima udruživanja i poslovne suradnje.

Ovaj dokument predstavlja osnovu za izradu dugoročnih programa razvoja organizacija udruženog rada u poljoprivredi i prehrambenoj industriji, njihovih asocijacija, kao i proizvodnih programa društveno-političkih zajednica. Takođe, u njemu su date osnove za društveno-ekonomsku orijentaciju individualnih proizvođača, te osnove za vođenje tekuće ekonomske politike u poljoprivredi.

Za realizaciju ciljeva dogovora od bitnog je značaja angažiranje organizacija udruženog rada iz poljoprivrede i prehrambene industrije i svih društveno-političkih zajednica od mjesne zajednice do federacije. U vezi s tim, naročito je važno da organizacije udruženog rada agroindustrijskog kompleksa i njihove samoupravne asocijacije pripremaju odgovarajuće konkretne programe razvoja, odnosno proizvodnje potrebnog obima poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, polazeći, pri tome, od usklađivanja programa i podjele rada na samoupravnoj osnovi.

Prema tome, usaglašene su osnove razvojne politike, a konkretne dugoročne programe razvoja treba da pripremaju i usvajaju organizacije udruženog rada.

Utvrđena su sistemska rješenja za realizaciju politike razvoja poljoprivrede u periodu od 1973. do 1975. god. kojima se podržava realizacija iznesene politike razvoja poljoprivrede od 1973. do 1975. god., kao i ostvarivanje zadataka i ciljeva postavljenih politikom dugoročnog razvoja poljoprivrede. Ovim dokumentom su obuhvaćene mjere u nadležnosti federacije koje se donose uz obaveznu suglasnost socijalističkih republika i socijalističkih autonomnih pokrajina. Potvrđene su ranije usvojene odredbe politike i sistema cijena, razrađen je mehanizam utvrđivanja pariteta i usklađivanja cijena sa troškovima proizvodnje. Nadalje, precizirane su funkcije robnih rezervi, način i vrijeme intervencije na tržištu radi stabilizacije proizvodnje i tržišta poljoprivrednih proizvoda, kao i politika kreditiranja proizvodnje i zaliha osnovnih poljoprivrednih proizvoda.

U oblasti spoljnotrgovinske razmjene utvrđeno je da se određenim olakšicama podržava orijentacija na izvoz onih proizvoda koji su u skladu s programima izvoza i uvjetima plasmana na vanjskom i domaćem tržištu prema utvrđenoj politici i koji imaju perspektivu za izvoz. Isto tako, utvrđen je sistem mjera za uvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda koji će se ostvarivati na osnovu utvrđenih materijalnih bilansa uz odgovarajuću zaštitu domaće proizvodnje.

Predviđeno je nužno smanjenje ili oslobađanje carine i drugih dažbina uvezene potrebne opreme, zatim povećanje stope devizne amortizacije, smanjivanje nivoa obaveznog garantnog depozita pri ulaganju u investicije, liberalizacije tekućih robnih transakcija sa

inostranstvom uz oslobađanje od polaganja depozita pri uvozu opreme koja se ne proizvodi u zemlji, kao i stvaranje uvjeta za korištenje kredita za poljoprivrednu proizvodnju iz sredstava koja se obezbjeđuju iz međunarodnih izvora.

Dogovorom o zajedničkim osnovama za proširenu reprodukciju u poljoprivredi od početka 1973. do kraja 1975. godine i o politici za podsticanje proizvodnje na individualnim poljoprivrednim gospodarstvima osiguravaju se izvori sredstava za proširenu reprodukciju na društvenom sektoru do 1975. god. Prema ovome do 1975. god. osiguraće se godišnje najmanje dvije milijarde dinara ukupnih ulaganja u društveni sektor poljoprivrede (računato po cijenama iz 1970. god.), sredstvima organizacija udruženog rada, udruženim sredstvima u bankama i dopunskim sredstvima koja se obezbjeđuju ovim dogovorom.

Dopunska sredstva u prosječnoj visini od 750 miliona dinara (po cijenama iz 1973. god.) treba da se obezbijede iz dela osnovnog poreza na promet, iz dinarske protivuvrijednosti inostranih kredita, iz kredita Međunarodne banke za obnovu i razvoj, kao i iz domaćih izvora.

Dio sredstava u visini od 0,5% osnovnog poreza na promet roba koristiće se za premiranje proizvodnje na društvenom sektoru. To će predstavljati, u stvari, tzv. razvojnu premiju. Ta sredstva neće ulaziti u ukupan prihod osnovnih organizacija udruženog rada već će se namjenski koristiti za proširenu reprodukciju u društvenom sektoru.

Ovim dogovorom postignuta je suglasnost republika i autonomnih pokrajina da se otvori posebna kreditna linija radi racionalnijeg korištenja sredstava Međunarodne banke i drugih finansijskih organizacija iz inostranstva. U tom cilju republike i autonomne pokrajine osnovale su međurepubličko tijelo sa zadatkom da koordinira rad na pripremi programa korištenja sredstava za investicije u poljoprivrednu proizvodnju društvenog sektora.

Da bi se povećala tržišna proizvodnja, u skladu s potrebom povećanja produktivnosti rada i porasta dohotka individualnih proizvođača, dogovorom je utvrđeno da godišnje treba najmanje 2,2 milijarde dinara ulagati u individualni sektor poljoprivrede (po cijenama iz 1970. god.), računajući tu ulaganja individualnih proizvođača i društvene zajednice (tzv. dopunska sredstva).

Pored toga, republike i pokrajine će, u okviru svojih nadležnosti, poduzimati potrebne mjere za kreditiranje kooperativne proizvodnje, za organiziranje službe za unapređivanje proizvodnje, za sprovođenje odgovarajuće poreske politike i sl., kako bi se podsticalo

udruživanje poljoprivrednih proizvođača radi uvjeta za stacinje većeg dohotka, što će omogućiti i brži razvoj samoupravnih odnosa na selu.

Dogovorom se predviđa da socijalističke republike i socijalističke autonomne pokrajine, sa svojim organima, u suradnji sa Saveznim sekretarijatom za poljoprivredu i Saveznim sekretarijatom za finansije, razmotre problem beneficiranja kamata sa stanovišta neophodnog stimuliranja i usmjeravanja inostranih i domaćih sredstava za ulaganje u poljoprivredu.

Socijalističke republike i socijalističke autonomne pokrajine preuzele su obavezu da organizacije udruženog rada, svojim propisima, oslobode plaćanja poreza na dohodak za dio dohotka koji one ulažu u razvoj poljoprivrede. Jedini izuzetak se odnosi na SAP Vojvodinu koja će ovu mjeru sprovesti u skladu sa svojim bilansima i mogućnostima.

*

Dogovor o razvoju poljoprivrede je u fazi realizacije. Na njegovoj realizaciji aktivne su sve društvene strukture (od federacije, preko republika i pokrajina, općina, komora i udruženja do osnovnih organizacija udruženog rada).

Savezna skupština je već donijela Zakon o »Razvojnim premijama i obezbjeđenju sredstava za isplatu tih premija«, a Savezno izvršno vijeće Zaključak o raspodjeli ukupnog iznosa finansijskog zaduženja u inostranstvu kojim se za finansiranje razvoja poljoprivrede obezbjeđuje iznos od 10 miliona dolara. Većina republika je već učinila prve korake za korištenje ovih sredstava. U toku je rad na otvaranju posebne kreditne linije za razvoj poljoprivrede koju bi otvorila Međunarodna banka za obnovu i razvoj. Problem nestašice obrtnih sredstava u dobroj mjeri je riješen izvršenom konverzijom kratkoročnih kredita datih za proizvodnju i zalihe pšenice, sunco-kreta, šećerne repe i duvana u iznosu od 1.275 miliona dinara u dugoročne kredite sa smanjenom kamatnom stopom. Donijeto je rješenje o određivanju nižih stopa carine za specifičnu opremu koja se koristi u poljoprivredi (carinske stope smanjene od 15% u proseku na 5%), liberalizovan je uvoz mehanizacije i opreme za poljoprivredu koja se prije toga nalazila na režimu globalne devizne kvote, donijeta je i odluka o oslobađanju od polaganja depozita pri uvozu opreme iz inostranstva na kredit za prioritetne grane, gdje spada i agroindustrijski kompleks, odobren je devizni kontingent za uvoz kombajna za šećernu repu, itd.

Pored ovih mjera u okviru tekuće politike rješavanja problema poljoprivrede, potrebno je posebno naglasiti da je u razmatranju liberalizacija uvoza teških traktora preko 100 KS jer je nužno da se uvedu visokoproduktivne linije na društvenom sektoru. Već sada naš društveni sektor zaostaje u opremanju da bi mogao držati korak sa svjetskim dostignućima u produktivnosti rada.

Impresivna je orijentacija naročito individualnog sektora poljoprivrede za nabavku opreme. Tako je u prošloj godini kupljeno 30.000 traktora (od čega 12.000 iz uvoza), a za 1974. godinu se predviđa kupovina još 45.000 (od čega iz uvoza 20.000 traktora).

Nije teško zaključiti da cjelokupna strategijska orijentacija našeg društva u daljem razvoju poljoprivrede, na kojoj upravo u ovoj fazi naše socijalističke izgradnje insistiramo, neposredno vodi ka jačanju naše odbrambene sposobnosti. To, dakako, ne znači da su svi problemi već riješeni i da su postojeća rješenja najbolja.

Koncepcija općenarodne odbrane, pored permanentnog rada na realizaciji njenih postavki, traži i stalan rad na naučnom proučavanju problematike u ovoj oblasti, kao i na iznalaženju rješenja koja su prihvatljiva u ostvarivanju zadataka poljoprivredne proizvodnje u sferi snabdijevanja svih faktora općenarodne odbrane. Organiziranost poljoprivredne proizvodnje, njena spremnost da izvrši zadatke u ratu i ponašanje u pojedinim slučajevima agresije ili privremenog zaposijedanja teritorije, moraju biti predmet naučnoistraživačkog rada i iznalaženja najracionalnijih rješenja, kako bi prelazak na ratni kolosjek i rad u ratu bio što brži i sa što manje poremećaja. U tom kontekstu neophodno je izučiti probleme formiranja i čuvanja rezervi repromaterijala, i ukazati na sorte, asortiman i mogućnosti proizvodnje u obezbjeđenju ovog izvanredno značajnog uvjeta poljoprivredne proizvodnje. Nadalje, dati odgovor na mnoštvo problema razvoja poljoprivredne proizvodnje na brdsko-planinskim područjima, a naročito u pravcu iznalaženja adekvatnijih puteva i metoda unapređivanja poljoprivredne proizvodnje u tim područjima, itd.

Sprovođenjem mjera iz postignutog dogovora socijalističkih republika i socijalističkih autonomnih pokrajina učinjen je snažan korak u pravcu osposobljavanja poljoprivrede za normalnije poslovanje, što, u stvari, doprinosi da se zemlja osposobljava i čini pripremnijom za slučaj rata.